

Van: J. Gordijn
Aan: H. Cimtay
Datum Woensdag 25 Mei 2016 12:40
Onderwerp: brief en bijlage inventarisatie kengetallen gemeenten Zuid-Holland

>>> Bestuursafdeling <Bestuursafdeling@pzh.nl> 25-5-2016 11:47 >>>
Geachte raden van Zuid-Holland,

Omdat dit het eerste jaar is dat er financiële kengetallen verplicht moeten worden opgenomen, hebben we in de begrotingsbrief over het toezichtregime voor het jaar 2016 een inventarisatie beloofd van de wijze waarop de Zuid-Hollandse gemeenten invulling hebben gegeven aan de kengetallen. In de bijgevoegde brief gaan we hier verder op in. In de bijlage is een overzicht bijgevoegd van alle kengetallen zoals deze in de begrotingen van de gemeenten opgenomen zijn. Deze brief wordt digitaal verzonden omdat er in de brief hyperlinks opgenomen zijn die u kunnen helpen bij het duiden van de kengetallen. Een afschrift van de brief en de bijlage aan het college van burgemeester en wethouders wordt ook per gewone post verstuurd.

Met vriendelijke groet,

Marije Hoogendoorn-Bruins Slot
Hoofd bureau bestuurlijke zaken en toezicht
Tel: 070-441 6759

provincie **HOLLAND**
ZUID

Gedeputeerde Staten

Directie Concernzaken
Afdeling Financiële en Juridische
zaken
Contact
R. van Bruggen
T 070 - 441 67 37
r.van.bruggen@pzh.nl

Postadres Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
11-04-2016
Ons kenmerk

Uw kenmerk

Bijlagen
1

De gemeenteraden van de provincie Zuid-Holland

Onderwerp
Inventarisatie kengetallen Zuid-Hollandse gemeenten.

Geachte raad,

Vanaf de begroting 2016 dienen gemeenten in hun begrotingen en jaarrekeningen een set financiële kengetallen op te nemen in de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing.

Omdat dit het eerste jaar is dat we met deze kengetallen werken, hebben we in de begrotingsbrief over het toezichtregime voor het jaar 2016 een inventarisatie beloofd van de wijze waarop de Zuid-Hollandse gemeenten invulling hebben gegeven aan de kengetallen. Deze inventarisatie is als bijlage toegevoegd.

Met behulp van de kengetallen kunnen gemeenteraden gemakkelijker inzicht krijgen in de financiële positie van hun gemeente. De set van kengetallen geeft *in samenhang* een goed inzicht in de financiële positie van een gemeente.

Het gaat om de volgende kengetallen:

- netto schuldquote;
- netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen;
- solvabiliteitsratio;
- structurele exploitatieruimte;
- belastingcapaciteit;
- grondexploitatie.

Algemene constatering

- Alle gemeenten hebben de kengetallen in de begroting 2016 opgenomen;
- Niet alle gemeenten hebben de jaren 2014 en 2015 in kaart gebracht. De ontwikkeling van de kengetallen is zeker zo belangrijk als de waarde van de kengetallen aan het eind van een enkel (begrotings) jaar. Wij verzoeken deze gemeenten in de volgende begroting ook de kengetallen meerjarig te berekenen zoals dit is opgenomen in het BBV.

Bezoekadres
Zuid-Hollandplein 1
2596 AW Den Haag

Tram 9 en de buslijnen
90, 385 en 386 stoppen
dichtbij het
provinciehuis. Vanaf
station Den Haag CS is
het tien minuten lopen.
De parkeerruimte voor
auto's is beperkt.

- Niet alle kengetallen zijn volgens de richtlijnen berekend. Deze richtlijnen zijn te vinden in de regeling tot vaststelling van de kengetallen. Om gemeenten te helpen bij het berekenen van de kengetallen, hebben wij een excelsheet ter beschikking gesteld aan alle gemeenten. U kunt deze [excelsheet](#) online vinden op de [website](#) van de provincie Zuid-Holland. Wij verwachten dat de kengetallen aan de richtlijnen voldoen.
- In een aantal gevallen heeft de beoordeling van de onderlinge verhouding tussen de kengetallen in relatie tot de financiële positie niet plaatsgevonden. Deze beoordeling kan helpen bij het maken van evenwichtige beleidskeuzes. In de begrotingsbrief over het toezichtregime voor het jaar 2016 hebben wij de gemeenten verzocht deze beoordeling in de volgende begroting op te nemen.

Goede voorbeelden

Een aantal gemeenten in Nederland geeft een mooi voorbeeld van hoe er invulling gegeven kan worden aan de kengetallen. Zo laten bepaalde gemeenten zien hoe je kunt werken met signaleringswaarden om duidelijk te maken wat bepaalde waarden kunnen betekenen. Andere gemeenten geven een goed beeld van de ontwikkeling van de kengetallen of geven een uitleg waarom kengetallen zich op een bepaalde manier ontwikkelen. Om met elkaar te leren wordt in onderstaande alinea's een aantal 'best practices' weergegeven van gemeenten die duiding geven aan de kengetallen. In de voetnoot is telkens de hyperlink naar de betreffende begroting opgenomen.

Signaleringswaarden

De gemeente Giessenlanden¹ geeft bij elk kengetal aan hoe de waarden van de kengetallen zich verhouden tot de signaleringswaarden. De belastingcapaciteit is voor deze gemeente relatief hoog, dit wordt uitgelegd in een heldere toelichting. Zoeterwoude² geeft aan dat het lastig is om signaleringswaarden te gebruiken bij het kengetal grondexploitatie. Zij vergelijken de grondexploitatie daarom met andere gemeenten om zo een indicatie te krijgen of ze een hoge of een lage grondexploitatie hebben. Ook de gemeenten Barendrecht³, Krimpenerwaard⁴, Leiden⁵, Leiderdorp⁶ en Ridderkerk⁷ zijn voorbeelden waarbij signaleringswaarden gebruikt worden voor de interpretatie van de kengetallen.

Meerjarige ontwikkeling

Om de ontwikkeling van de financiële positie van een gemeente goed in beeld te brengen, is het nuttig om de kengetallen van meerdere jaren te berekenen. Zo ontstaat er een duidelijk beeld van de financiële positie van een gemeente in het verleden en de verwachte financiële positie in de toekomst. De gemeente Bodegraven Reeuwijk⁸ laat in een overzicht de ontwikkeling en de

¹ [Giessenlanden](#) pagina 51 en verder.

² [Zoeterwoude](#) pagina 85 en verder.

³ Begroting 2016-2019 nog niet online te raadplegen.

⁴ [Krimpenerwaard](#) pagina 98 en verder.

⁵ [Leiden](#) pagina 155 en verder.

⁶ [Leiderdorp](#) pagina 127 en verder.

⁷ [Ridderkerk](#) (directe link naar de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

⁸ [Bodegraven Reeuwijk](#) pagina 48 en verder.

onderliggende berekening van de kengetallen zien in de jaren 2011 tot en met 2019. Ook de gemeente Rotterdam⁹ is hier een goed voorbeeld van.

Onderbouwing

Een toelichting waarom de kengetallen een bepaalde waarde of ontwikkeling laten zien, kan meer inhoud geven aan de kengetallen. De gemeente Dordrecht¹⁰ geeft aan dat de stijging van de netto schuldquote het gevolg is van de uitvoering van het investeringsplan en de voorfinanciering van grondexploitaties. Voor meer informatie over deze projecten wordt vervolgens doorverwezen naar de betreffende paragrafen. Op deze wijze wordt de raad volledig geïnformeerd. De gemeente Den Haag¹¹ doet dit op een zelfde wijze, zoals te zien bij de uitleg van de netto-schuldquote en de solvabiliteit. Hetzelfde geldt voor de gemeente Zwijndrecht¹² bij de uitleg van de netto-schuldquote en de belastingcapaciteit.

Onderlinge samenhang

De kengetallen vormen met elkaar een beeld van de financiële positie. Delft¹³, Gorinchem¹⁴ en Westvoorne¹⁵ bieden dit inzicht door de onderlinge samenhang van de kengetallen te benadrukken.

De gemeente Delft laat zien dat het afbouwen van de grondposities een positief effect heeft op de schuldpositie en dus ook op het kengetal solvabiliteit.

De gemeente Gorinchem benadrukt de samenhang tussen de grondexploitatie, schuldpositie, structurele exploitatieruimte en de belastingcapaciteit. Deze gemeente benoemt ook de mogelijkheid om de schuldpositie te verbeteren door (verkoop van) de grondexploitaties. Als dit niet voldoende is, kan er gekeken worden naar de structurele exploitatieruimte. Als de waarde van dit kengetal beperkt is, dan kan ook worden gekeken of de belastingcapaciteit de mogelijkheid geeft tot extra structurele baten om zo de structurele exploitatieruimte te verbeteren.

De gemeente Westvoorne verduidelijkt de samenhang van de kengetallen met een scenario berekening. De gemeente heeft een netto schuldquote die valt onder de meest risicovolle categorie. In de toelichting wordt verklaard dat dit komt door een groot project. Een scenarioberekening laat zien dat zonder dit project de netto schuldquote inderdaad veel lager zou liggen. Door de toelichting in de begroting worden raadsleden beter geïnformeerd over de totstandkoming van de financiële positie van hun gemeente.

Onze complimenten aan deze gemeenten.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
voor dezen,

⁹ [Rotterdam](#) (directe link naar het onderdeel kengetallen).

¹⁰ [Dordrecht](#) pagina 93 en verder.

¹¹ [Den Haag](#) pagina 218 en verder.

¹² Begroting 2016-2019 nog niet online te raadplegen

¹³ [Delft](#) pagina 80 en verder.

¹⁴ [Gorinchem](#) pagina 99 en verder.

¹⁵ [Westvoorne](#) pagina 43 en verder.

Drs. Marije L.E.F. Hoogendoorn-Bruins Slot

Hoofd Bureau Bestuurlijke Zaken en Toezicht

Deze brief is digitaal vastgesteld, hierdoor staat er geen fysieke handtekening in de brief.

*Van deze brief krijgt het college van burgemeester en wethouders zoals gebruikelijk een afschrift.
Wij verzoeken u in uw correspondentie altijd het DOS-nummer te vermelden dat wij rechts
bovenaan in deze brief hebben opgenomen.*

Bijlagen:

- Totaaloverzicht kengetallen gemeenten

Afschrift aan:

- Colleges van B&W

Interpretatie van de kengetallen

Om een goed beeld te vormen van de kengetallen volgt hieronder een korte toelichting op de betekenis van de kengetallen en welke signaleringswaarden er gebruikt worden om aan te geven wanneer bepaalde waarden als risicovol aan te merken zijn.

Netto Schuldquote

De netto schuldquote moet inzicht geven in de schuldenlast. Dit kengetal wordt bepaald door het totaal van de geleende gelden te verminderen met de eigen middelen (vandaar netto). Dit saldo wordt uitgedrukt in een percentage van de totale jaarlijkse baten. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen in de exploitatie. Een hoge netto schuldquote houdt in dat er relatief veel rentelasten en aflossingen zijn.

Gecorrigeerde Netto Schuldquote

Een hoge netto schuldquote hoeft niet altijd een probleem te zijn. Een oorzaak van een hoge schuldquote kan zijn dat veel van de geleende gelden doorgeleend worden. De rentelasten en aflossingen worden dan voldaan door de organisaties aan wie deze leningen zijn verstrekt. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote gecorrigeerd door verstrekte leningen. Dit leidt tot de gecorrigeerde netto schuldquote. Deze geeft dus inzicht in het deel van de leningen waarvan de rentelasten en aflossingen drukken op de eigen organisatie. Dit kengetal wordt berekend door de geleende gelden te corrigeren met de eigen middelen en de verstrekte leningen aan derden. Dit saldo wordt vervolgens uitgedrukt in een percentage van de totale jaarlijkse baten.

Solvabiliteit

De solvabiliteit gaat in op de mate waarin een gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen als percentage van het totaal van de passiva (eigen en vreemd vermogen samen). Een hoog ratio betekend dat een gemeente relatief veel eigen vermogen heeft. Dit geeft aan dat men goed in staat is om aan de financiële verplichtingen te voldoen.

Structurele exploitatieruimte

Dit kengetal wordt berekend door de structurele baten te verminderen met de structurele lasten. Dit saldo wordt weergegeven in een percentage van de totale baten. Een positief percentage houdt in dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken. Bij een negatief percentage zijn de structurele lasten groter dan de structurele baten. De gemeente loopt dan het risico dat er tekorten in de begroting/jaarrekening ontstaan.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht hoe de belastingdruk van gemeente zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde. Hierbij is een belastingcapaciteit van 100% precies gelijk aan het landelijk gemiddelde. Bij gemeenten is hierin de OZB-lasten, Rioolheffing, Afvalstoffenheffing en naar de eventuele heffingskorting betrokken. Dit zijn de belangrijkste inkomstenbronnen voor respectievelijk de gemeente. Een lage belastingcapaciteit geeft aan dat de gemeente nog ruimte heeft om structurele baten te genereren.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie drukt de boekwaarde van de grondposities uit in een percentage van de totale jaarlijkse baten. Een hoge grondexploitatie betekent een grote boekwaarde. Hierbij kan een gemeente het risico lopen dat deze boekwaarde, bij verkoop van de gronden, niet volledig gerealiseerd worden. Aan de andere kant kan een hoge grondexploitatie betekenen dat bij verkoop de opbrengsten (incidentele baten) gebruikt kunnen worden om de schuldenlast af te bouwen

De signaleringswaarden

Het doel van de commissie Depla was niet om de individuele kengetallen te koppelen aan normeringswaarden. Het is aan de gemeenteraad zelf om een oordeel te vormen over de kengetallen. Wel zijn er signaleringswaarden opgesteld. Deze signaleringswaarden kunnen gebruikt worden om te bepalen of de waarde van de kengetallen duiden op een zwakke/sterke financiële positie. In de onderstaande tabel is een overzicht van de kengetallen en bijbehorende signaleringswaarden. Deze signaleringswaarden zijn gebaseerd op de stresstests van 100.000+ gemeenten. Gemeenten zijn vrij om zelf andere signaleringswaarden te gebruiken.

Kengetal		Categorie A	Categorie B	Categorie C
		Minst risicovol	Neutraal	Meest risicovol
1. Netto schuldquote	a. zonder correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
	b. met correctie doorgeleende gelden	<90%	90-130%	>130%
2. Solvabiliteitsratio		>50%	20-50%	<20%
3. Grondexploitatie		<20%	20-35%	>35%
4. Structurele exploitatieruimte		Begr >0%	Begr = 0%	Begr <0%
5. Belastingcapaciteit		<95%	95-105%	>105%

Onderlinge samenhang van de kengetallen

Het is belangrijk om te benadrukken dat er geen conclusie getrokken kan worden uit een enkel kengetal. Pas als er meerdere kengetallen in de meest risicovolle categorie vallen kan dit wijzen op een zwakke financiële positie. Een extra verdieping achter de kengetallen kan dan duidelijkheid bieden waar de risico's van de gemeente liggen en wat voor maatregelen er eventueel getroffen moeten worden.

Totaaloverzicht kengetallen

Kengetallen Gemeenten	Netto schuldquote			Netto schuldquote gecorrigeerd voor doorgeleende gelden			Solvabiliteit			Grondexploitatie			Structurele exploitatie ruimte			Belastingcapaciteit		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Alblasserdam	102,0%	107,0%	92,0%	94,0%	100,0%	86,0%	19,0%	16,0%	17,0%	23,0%	19,0%	12,0%	2,4%	0,5%	0,4%	111,5%	110,8%	108,9%
Albrandswaard	81,0%	85,0%	92,8%	76,0%	80,0%	87,1%	29,0%	29,0%	23,8%	33,0%	23,0%	19,4%	-0,4%	-0,9%	0,6%	123,0%	120,0%	119,0%
Alphen a.d. Rijn			82,1%			73,4%			37,0%			13,9%			1,7%			-0,4%
Barendrecht	132,0%	108,0%	98,5%	90,0%	87,0%	86,0%	39,0%	39,0%	24,4%	9,0%	9,0%	6,3%	6,0%	1,0%	0,7%	112,0%	109,0%	106,8%
Binnenmaas	35,5%	38,6%	41,2%	25,0%	28,8%	31,4%	58,6%	51,0%	51,3%	17,7%	21,2%	17,9%	6,5%	-1,6%	0,2%	89,1%	89,8%	83,2%
Bodegraven-Reeuwijk	168,9%	204,3%	216,1%	164,0%	198,9%	214,1%	-1,7%	-1,7%	-1,0%	32,2%	35,1%	35,2%	-3,7%	1,0%	2,7%	142,7%	147,3%	134,6%
Brielle	-31,5%	-14,2%	-17,3%	-31,5%	-14,2%	-17,3%	73,8%	68,6%	93,2%	501,0%	95,0%	874,0%	-8,5%	0,0%	0,2%			84,7%
Capelle a.d. IJssel			34,0%			37,0%			35,0%			-1,0%			-2,0%			88,0%
Cromstrijen	14,0%	9,0%	6,0%	14,0%	9,0%	6,0%	53,0%	53,0%	55,0%	0,0%	0,0%	0,0%	4,0%	0,0%	0,0%	89,0%	89,0%	88,0%
Delft	119,5%	116,9%	124,3%	92,5%	93,9%	102,2%	2,6%	13,6%	12,8%	7,2%	7,0%	6,8%	5,0%	2,1%	2,3%	112,0%	114,0%	115,0%
Den Haag	44,7%	51,7%	66,0%	17,5%	24,8%	35,4%	35,7%	30,0%	22,4%	2,0%	2,6%	3,1%	-0,6%	0,0%	0,0%	77,3%	76,0%	76,0%
Dordrecht	64,0%	56,0%	68,0%	54,0%	47,0%	59,0%	49,0%	45,0%	43,0%	18,0%	19,0%	19,0%	2,3%	-1,6%	0,2%	90,0%	90,0%	90,0%
Giessenlanden	6,0%	4,0%	4,0%	-33,0%	-49,0%	-49,0%	85,0%	85,0%	85,0%	7,0%	3,0%	3,0%	2,0%	3,0%	3,0%	115,0%	111,0%	111,0%
Goeree-Overflakkee	76,2%	71,1%	67,6%	72,9%	68,0%	64,5%	38,5%	38,5%	15,6%	6,4%	10,4%	5,4%	0,9%	-3,8%	0,1%	96,4%	97,6%	95,2%
Gorinchem	114,0%	129,0%	123,0%	110,0%	128,0%	122,0%	14,0%	16,0%	16,0%	27,0%	31,0%	26,0%	5,0%	2,0%	2,0%	96,0%	98,0%	99,0%

	Netto schuldquote			Netto schuldquote gecorrigeerd voor doorgeleende gelden			Solvabiliteit			Grondexploitatie			Structurele exploitatie ruimte			Belastingcapaciteit		
Gouda	135,7%	142,0%	143,6%	143,4%	150,6%	152,9%	5,7%	5,4%	5,4%	17,7%	20,3%	19,4%	3,6%	0,0%	0,4%	124,0%	131,0%	134,0%
Hardinxveld-Giessendam			123,0%			123,0%			26,0%			25,7%			0,1%			109,9%
Hellevoetsluis	80,8%		75,2%	77,4%		72,0%	18,8%		16,5%	4,7%		4,4%	3,5%		2,6%	72,8%		76,0%
Hendrik-Ido-Ambacht	246,0%	207,0%	185,0%	230,0%	194,0%	173,0%	10,0%	11,0%	11,0%	154,0%	127,0%	112,0%	11,4%	0,3%	0,6%	112,0%	113,0%	111,0%
Hillegom	-17,0%	4,0%	5,0%	-44,0%	4,0%	-18,0%	80,0%	73,0%	66,0%	-4,0%	-13,0%	-3,0%	2,0%	1,0%	9,0%			
Kaag en Braassem	87,0%	94,0%	116,0%	53,0%	64,0%	93,0%	28,0%	22,0%	22,0%	23,0%	19,0%	13,0%			1,3%	128,0%	126,0%	127,0%
Katwijk	69,0%	64,0%	60,0%	72,0%	67,0%	64,0%	31,0%	36,0%	40,0%	13,0%	21,0%	17,0%	-3,0%	-8,0%	-2,0%	93,0%	97,0%	96,0%
Korendijk	45,0%	51,9%	45,7%	69,0%	54,5%	43,7%	24,0%	37,5%	30,2%	18,0%	6,6%	3,6%	-1,7%	-2,1%	0,0%	105,0%	108,1%	110,3%
Krimpen a.d. IJssel	26,0%	32,7%	80,0%	27,7%	34,4%	48,4%	21,9%	19,3%	17,7%	4,4%	11,4%	16,8%	4,1%	0,1%	-0,3%	115,0%	114,9%	113,7%
Krimpenerwaard		55,0%	74,0%		69,0%	89,0%		34,0%	30,0%		56,0%	55,0%		-6,0%	-4,0%		113,0%	110,0%
Lansingerland	209,0%	207,0%	225,0%	210,0%	208,0%	226,0%	10,0%	12,0%	14,0%	109,0%	126,0%	137,0%	10,0%	15,0%	4,0%	134,0%	138,0%	131,0%
Leerdam	109,5%	91,0%	94,0%				28,0%	26,0%	26,0%	49,0%	41,0%	42,0%			6,0%	117,0%	120,0%	118,0%
Leiden	39,6%	40,7%	48,1%	37,4%	38,7%	46,0%	54,5%	48,4%	45,9%	6,1%	4,6%	-0,3%	1,2%	1,1%	1,1%	104,0%	102,5%	100,5%
Leiderdorp	74,3%	66,5%	65,5%	58,9%	66,5%	65,5%	38,8%	32,5%	31,7%	6,9%	5,9%	5,7%	7,3%	1,3%	4,9%	115,1%	114,2%	114,8%
Leidschendam-Voorburg	74,0%	81,0%	74,0%	70,0%	76,0%	69,0%	51,0%	55,0%	47,0%	9,3%	9,4%	10,5%	5,3%	1,2%	0,5%	95,4%	96,7%	97,2%
Lisse	8,8%		8,8%	7,2%		7,2%	45,6%		45,6%	23,5%		23,5%	7,0%		7,0%	7,4%		7,4%
Maassluis	72,1%	66,8%	64,5%	70,1%	65,1%	62,8%	31,8%	31,1%	30,2%	21,2%	17,6%	19,2%	3,8%	0,3%	0,4%	96,4%	97,6%	95,2%

	Netto schuldquote			Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen			Solvabiliteit			Grondexploitatie			Structurele exploitatie ruimte			Belastingcapaciteit		
Midden-Delfland	2,4%	4,2%	3,5%	-1,6%	0,8%	0,5%	236,4%	298,3%	331,5%	71,1%	61,1%	55,1%	3,7%	-5,1%	5,5%	124,5%	124,8%	124,8%
Molenwaard	118,6%	103,3%	105,0%	107,7%	95,5%	98,0%	24,6%	20,8%	16,8%	25,1%	20,7%	15,8%	-4,8%	-6,3%	0,3%	122,0%	120,0%	118,0%
Nieuwkoop	79,3%	86,5%	79,4%	32,5%	33,0%	36,1%	46,1%	33,3%	36,5%	86,1%	69,1%	60,5%	2,1%	4,5%	1,1%	1,0%	1,0%	1,0%
Nissewaard			145,0%			11,0%			14,2%			67,6%			1,4%			95,0%
Noordwijk	44,5%	51,5%	50,6%	100,9%	90,3%	90,5%	51,0%	51,2%	51,1%	85,5%	103,5%	65,4%	0,4%	0,3%	0,2%	115,2%	115,1%	108,2%
Noordwijkerhout		110,0%	109,0%		88,0%	87,0%		33,0%	33,0%		13,0%	9,0%		3,0%	2,0%		116,0%	111,0%
Oegstgeest	177,1%	152,7%	137,1%	174,7%	150,7%	135,1%	20,5%	17,5%	18,3%	92,6%	81,6%	59,6%	1,9%	1,0%	1,9%	109,3%	118,3%	117,2%
Oud-Beijerland			47,0%			49,0%			36,0%			0,0%			0,0%			97,6%
Papendrecht			73,0%			73,0%			18,0%			10,0%			-0,4%			106,0%
Pijnacker-Nootdorp			177,0%			176,1%			20,4%			80,8%			0,3%			116,6%
Ridderkerk	47,0%	43,0%	52,5%	51,0%	47,0%	53,0%	42,0%	44,0%	41,2%	24,0%	29,0%	30,4%	3,7%	0,4%	0,1%	94,0%	92,0%	95,7%
Rijswijk	185,0%	175,6%	208,3%	182,5%	171,1%	202,8%	12,0%	12,0%	13,0%	126,0%	109,0%	129,0%	3,0%	1,9%	1,1%	85,0%	91,0%	94,0%
Rotterdam	80,0%	81,0%	82,0%	50,0%	55,0%	61,0%	27,0%	22,0%	19,0%	-5,2%	-5,3%	-5,2%	4,0%	0,3%	2,9%	106,0%	104,0%	101,0%
Schiedam	147,8%	154,8%	173,1%	154,2%	161,0%	179,5%	23,6%	21,0%	18,4%	6,2%	6,2%	4,0%	0,5%	2,3%	1,2%	103,6%	103,4%	102,7%
Sliedrecht	44,0%	35,0%	31,2%	44,0%	35,0%	29,0%	40,0%	38,0%	37,4%	9,0%	12,0%	5,9%	0,5%	0,4%	1,7%	84,8%	81,5%	85,5%
Strijen			46,1%			-3,7%			30,6%			22,3%			-0,3%			83,0%

	Netto schuldquote			Netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen			Solvabiliteit			Grondexploitatie			Structurele exploitatie ruimte			Belastingcapaciteit		
Teylingen	1,0%	1,8%	10,4%	-34,8%	-11,9%	-2,7%	67,6%	60,8%	57,5%	20,2%	19,5%	17,6%			0,4%	98,0%	96,8%	93,0%
Vlaardingen	127,7%	114,9%	117,1%	128,7%	115,8%	118,0%	15,0%	15,7%	16,3%	12,3%	14,9%	13,4%	4,9%	1,4%	2,7%	95,7%	96,3%	95,9%
Voorschoten	33,0%	46,6%	79,5%	54,2%	49,7%	82,0%	28,5%	37,8%	28,8%	26,0%	26,0%	36,0%	-29,5%	10,4%	-3,8%	124,1%	129,2%	134,2%
Waddinxveen			11,9%			11,9%			21,6%			117,2%			-3,7%			92,6%
Wassenaar	-72,6%	-53,6%	-54,1%	-55,4%	-53,6%	-54,1%	77,4%	77,9%	77,4%	0,0%	0,0%	0,0%	-38,7%	-10,2%	-2,4%	169,8%	167,1%	168,3%
Westland	176,0%	175,2%	175,6%	159,3%	159,5%	165,8%	30,6%	28,2%	27,6%	112,8%	94,8%	96,4%	9,9%	0,6%	0,8%	105,5%	104,4%	103,9%
Westvoorne	109,9%	162,3%	151,5%	102,3%	152,4%	142,8%	31,7%	29,7%	31,1%	21,9%	54,8%	51,0%	17,7%	0,1%	0,3%	124,3%	122,2%	123,4%
Zederik	70,0%	69,0%	55,0%	74,0%	72,0%	59,0%	29,0%	24,0%	28,0%	21,0%	20,0%	15,0%	-1,0%	-4,0%	-5,0%			102,0%
Zoetermeer	16,5%	14,1%	10,5%	11,8%	9,7%	6,5%	67,1%	64,5%	62,4%	14,7%	10,6%	9,0%	0,4%	2,7%	1,5%	100,8%	99,6%	99,5%
Zoeterwoude	38,8%	53,9%	61,5%	-3,8%	9,2%	16,9%	45,0%	43,9%	42,0%	8,1%	11,9%	11,8%	4,0%	0,3%	1,4%	116,0%	110,0%	108,0%
Zuidplas			122,0%			104,0%			37,0%			49,0%			8,0%			117,6%
Zwijndrecht	109,0%	105,0%	114,0%	97,0%	94,0%	108,0%	12,0%	10,0%	10,0%	-3,0%	-3,0%	-4,0%	1,3%	0,3%	0,4%	106,0%	110,0%	116,0%